T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

COP31 TÜRKİYE ANTALYA

21 Ekim 2026

Sayı : 30824082-610-17086006
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

Mustafa Kemal Mahallesi Eskişehir Devlet Yolu (Dumlupınar Bulvarı) 9. km. No: 278 Çankaya / Ankara
İrtibat:Yurdagül GÜNEŞ Tel: 410 14 46
Faks:418 74 63 e-posta: haydar.demirer@csb.gov.tr elektronik ağ: www.csb.gov.tr

7/47593 ek 12

DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ
SAYIN SERHAT EREN'İN
TBMM 7/47593 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVABI

SORULAR

Çin'in plastik atık ithalatının durdurmasının ardından Türkiye, Avrupa'dan en fazla plastik atık alan ülkelerden biri haline gelmiştir. Plastik atık ithalatına ilişkin kamuoyuna yansıyan veriler ise birbirinden önemli ölçüde farklılık göstermektedir. İthal edilen plastik atıkların ne kadarının geri dönüştürüldüğü ne kadarının proses artığı olarak ortaya çıktığı ve nasıl bertaraf edildiği konusunda kamuoyuna açık, doğrulanabilir ve tesis bazlı veriler bulunmamaktadır.

Öte yandan Adana ve Mersin başta olmak üzere plastik geri dönüşüm tesislerinin yoğunlaştığı bölgelerde yürütülen bilimsel araştırmalar, sulama kanalları, toprak ve su kaynaklarında mikroplastik kirliliğinin ciddi boyutlara ulaştığım ortaya koymaktadır. Geri dönüşüm tesislerinden kaynaklanan atık sular, yasa dışı döküm ve kontrolsüz yakma iddiaları çevre hakkı, tarımsal üretim, gıda güvenliği ve halk sağlığı bakımından ciddi kaygılar yaratmaktadır.

Bu bağlamda;

1) 2018-2026 yılları arasında Türkiye'ye her yıl kaç ton plastik atık ithal edilmiştir? Bu atıkların ülkelere göre dağılımı nedir?

2) İthal edilen plastik atıkların ne kadarı geri dönüştürülmüş ne kadarı proses artığı olarak ortaya çıkmış ve ne şekilde bertaraf edilmiştir?

3) Türkiye'de plastik atık geri dönüşümü alanında faaliyet gösteren lisanslı tesis sayısı kaçtır? Bunların illere göre dağılımı nasıldır?

4) 2018-2026 yılları arasında plastik geri dönüşüm tesislerinde kaç denetim yapılmış, kaç tesiste mevzuata aykırılık tespit edilmiş, kaç tesise idari yaptırım uygulanmış ve kaç tesisin faaliyeti durdurulmuş veya lisansı iptal edilmiştir?

5) Bakanlığınız tarafından plastik geri dönüşüm tesislerinin bulunduğu bölgelerde toprak, yerüstü suyu, yeraltı suyu ve deniz suyunda mikroplastik analizleri yapılmakta mıdır? Yapılıyor ise sonuçları nelerdir?

6) Plastik geri dönüşüm tesislerinden kaynaklanan atık suların kanalizasyon sistemlerine, derelere veya sulama kanallarına usulsüz şekilde deşarj edildiğinin tespit edildiği kaç olay bulunmaktadır? Bu olaylara ilişkin hangi idari ve adli işlemler yapılmıştır?

7) İthal edilen plastik atıkların gümrükten nihai geri dönüşüm veya bertaraf aşamasına kadar şeffaf biçimde izlenmesini sağlayacak bir takip sisteminin kurulmasına yönelik Bakanlığınızın yürüttüğü bir çalışma bulunmakta mıdır?

8) Plastik atık ithalatının çevre, tarım, gıda güvenliği ve halk sağlığı üzerindeki etkilerine ilişkin Bakanlığınız tarafından hazırlanmış bir etki analizi veya ulusal eylem planı bulunmakta mıdır? Bulunuyor ise içeriği nedir?

CEVAP

1-2-7) İthalatı yapılmak istenen atıkların gümrük işlemleri başlamadan önce sınır gümrüğünde bulunan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerimizin uzman personellerince atığın uygunluk

denetimi (belge kontrolü ve fiziki kontrol) yapılmaktadır. Uygun bulunmayan atıkların ithalatına izin verilmeyerek mahrece iade işlemleri başlatılmaktadır.

Bakanlığımız ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerimizin rutin denetimleri ile geri dönüşüm tesisleri mer'i mevzuat çerçevesinde denetlenmekte, geri dönüşüm tesislerinin proses verimleri bakiye atık yönetim planları ve gerçekleşme raporları ile takip edilmekte olup, geri dönüşüm prosesinden çıkan bakiye atıklar geri kazanım amaçlı başka bir geri dönüşüm tesisine veya bertaraf için lisanslı tesislere gönderilmektedir.

Ayrıca, 18/05/2021 tarihli ve 2021/9 sayılı genelge ile ithal edilmiş plastik atıklar Mobil Atık Takip Sistemine (MoTAT) dahil edilerek konum-zaman verisi üreten mobil cihaz takılı lisanslı taşıma araçları ile anlık olarak izlenmekte ve kayıt alınmaktadır. Bununla birlikte Uygulama ile taşınan atıkların yine aynı Uygulama altında yer alan Kütle Denge Sistemi (KDS) ile tesise kabulü sağlanmakta olup, söz konusu atığa dair gerçekleştirilen işleme faaliyetine ilişkin proses işlemleri MoTAT ile entegre çalışan KDS ile kayıt altına alınmaktadır. Böylece ithal edilen plastik atığın ülkeye girişinden işleninceye kadarki sürecinin sistem üzerinden kayıt altına alınarak atıkların atık işleme tesisine güvenli şekilde ulaştırılması temin edilmektedir.

3) Türkiye'de faaliyet gösteren geri dönüşüm tesisleri Bakanlığımız çevre izinleri portalı olan Ulusal Çevre Bilgi Sisteminde yer alan Çevre İzin ve Lisans (e-izin) sisteminden https://eizin.cevre.gov.tr/Rapor/BelgeArama.aspx linkten sorgulama yapılabilmektedir.

4,6) 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna istinaden çıkarılan mevzuatlar kapsamında Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personelleri tarafından koordineli bir şekilde ani, birleşik ve şikâyet üzerine denetimler yapılmaktadır. Yapılan denetimlerde Çevre Mevzuatında belirtilen usul ve esaslara aykırı faaliyet gösterdiği tespit edilen işletmelere 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20 nci maddesi uyarınca idari para cezası uygulanmakta, ayrıca çevre ve insan sağlığı için tehlike yaratan işletmelerin faaliyeti ise Kanunun 15 nci maddesi kapsamında kısmen veya tamamen, süreli veya süresiz olarak durdurulmakta ayrıca çevre kirliliğine sebebiyet verenler hakkında Cumhuriyet Savcılıklarına suç duyurusunda bulunulmaktadır.

E-denetim sistemi üzerinde yapılan incelemede 01.01.2021 yılından bugüne kadar Türkiye genelinde Atık Bertaraf ve Geri Dönüşüm tesislerine 43.492 denetim yapılmış, 2.901 denetimde, 2.374.603.549 TL idari para cezası uygulanmış, 330 tesisin faaliyeti durdurulmuştur.

5) Mikroplastiklerin de içerisinde yer aldığı yeni nesil kirleticiler son dönemde Avrupa Birliği ve ülkemizin gündeminde yer almaktadır. Ülkemizde plastik kirliliğinin azaltılması amacıyla yayımlanan "Tek Kullanımlık Plastikler, Deniz Çöpleri ve Mikroplastikler Yol Haritası" kapsamında atıksu arıtma tesislerinin izleme parametreleri arasına mikroplastiklerin ilave edilmesine yönelik çalışmalar devam etmekle birlikte önümüzdeki dönemde evsel/kentsel arıtma çamurlarında da mikroplastik izlemelerinin yapılması planlanmaktadır.